Василь Іванович Шкатов — страшна людина. Страшна, власне, тільки за своєю посадою. Він начальник 3-ї частини Каримського району БАМЛАГу*, цебто таборового філіалу НКВС, чи, інакше кажучи, — філіалу органів безпеки. Якщо в'язні, чи по-офіційному — зеки, жартома звуть працівника техніки безпеки "небезпечний технік", то Василя Івановича Шкатова вони й поготів могли б звати "небезпечний начальник", бо влада його в

Б а м л а г — скорочена назва табору Байкало-Амурської магістралі.

таборі — могутня й можливості величезні. Він може будь-якого в'язня посадити в карцер без усяких прокурорських формальностей, розпочати проти нього нову табірну справу, що, звичайно, кінчається новим строком, а то й далеко гіршим судовим вироком... Під його наглядом перебуває й вільнонайманий персонал у таборі, якого Василь Іванович легкою рукою може обвинуватити в спілкуванні з в'язнями, контрреволюційній агітації, шкідництві й саботажі. Та годі перелічити все, що міг би він вчинити людям, але Василь Іванович того не робить. Чи то 1936 рік, коли й я опинився в полі його зору, був проміжним періодом між хвилями політичних репресій і Василь Іванович просто не одержував згори вказівок активізуватися в цьому напрямі, чи його вдача була така, що він, наскільки міг, намагався сам жити спокійно й не робити шкоди іншим. Мабуть, тут збігалося й те, й друге.

Із зовнішнього вигляду Василя Івановича можна було подумати, що природа намірялася пустити його в життєву круговерть атлетом — цьому сприяло й робітниче походження Шкатова, що наділило його високим зростом, широкими грудьми й дебелими кулаками. Але чи то легка робота, що не вимагала особливих зусиль, чи добрі харчі внесли до цього наміру помітний коректив: стало випинатися вперед черево, віддималися щоки, рано почала лисіти на маківці голова, і Василь Іванович сам не помітив, як обернувся на пікнікаI з усіма висліда-ми не тільки у фізичній будові тіла, а й у певних душевних властивостях. Одне слово, типовий пікнік став зовсім нетиповим начальником 3-ї частини,

якого не тільки не побоювались вільнонаймані працівники, але не боялися й в'язні. Та що там казати! В'язні шанували Василя Івановича, ба навіть любили, називаючи його не інакше як дядя Вася. Та й було за що їм любити цього простецького, незлостивого начальника.

У БАМЛАЗі великий обсяг різноманітних робіт: тут споруджують насип і укладають на ньому шпали з рейками другої колії Транссибірської залізниці, будують вот кзали, депо, житла й школи, через те робочого ув'язненого люду тут багато й наглядати за ним нелегко. Зеки почувають себе під конвоєм тільки в таборовій зоні, а вивів їх стрілець на об'єкт будівництва — спробуй допильнувати кожного з них, що здалека мелькають перед очима конвоїра, — не знати, чи йдучи по інструмент, чи шукаючи бригадира, чи так собі прохолоджуючись. Тим-то заскочити у виселок і купити в крамниці пляшку сорокаградусної — в'язневі що плюнути. Але у висілку шмигають переодягнені в цивільне оперативники 3-ї частини, і якщо у в'язня не дуже досвідчене око, щоб розпізнавати "лягавих" з самих їхніх фізіономій, його чекають прикрощі. Мало того, що пропала горілка, оперативник веде порушника режиму до дяді Васі на суд. І тут-то й виявляється добра вдача нетипового начальника. Замість того, щоб покарати в'язня карцером, дядя Вася, відіславши з кабінету оперативника, каже до провинного:

— Як не зумів сам випити, то вип'ю за тебе я.

Він наливає півсклянки й одним духом випиває, не закусуючи, лиш дістає з шухляди пачку чаю й бере відтіля щіпку пожувати, щоб не пахло з рота. Після цього дядя Вася задоволено крякне й, сказавши: — А тепер іди ти до такої-то матері й щоб я тебе більше не бачив! — пускає з Богом порушника режиму.

Гірше буває, коли необачний попадається вдруге, а то й втретє. Це завдає дяді Васі клопоту. Якщо злочин взагалі має бути покараний, то рецидив і поготів. Але ж і в дяді Васі є душа, щоб зрозуміти бідолаху, в якого тричі по вусах текло, а в рот не попало.

— Ну, що мені з тобою робити, коли ти пити хочеш, а донести до рота не вмієш? — каже він з явним уболіванням і по хвилині роздуму наливає півсклянки горілки й підсуває до краю столу: — Мать-перемать твою, покуштуй, яка вона на смак, і йди на три доби в кандей.

Оце й увесь присуд. Далебі, й сам Соломон не розсудив би так мудро!

У кабінеті дяді Васі не переводиться набутий таким способом запас горілки, але було б наклепом назвати дядю Васю алкоголіком. Чи то довгий тренаж давав свої наслідки, чи душа дяді Васі знала міру й не перебирала більше від того, що могла вмістити його натура для пристойного поводження на людях, але п'яним начальника 3-ї частини ніхто не бачив. Удома в нього ніколи не водалось горілки, і про те, що дядя Вася десь трохи хильнув, дружина догадувалась лише з доброго настрою та підозрілого блиску в збляклих очах свого чоловіка. Ну, як після цього не поважати дядю Васю!

І все ж кожного разу, коли він заходив до канцелярії штабу району, де я виконував обов'язки секретаря, щось змушувало мене насторожуватись. До горілки я не був швидкий, по висілку без службової потреби не ходив, хоч і мав постійну перепустку, та й взагалі чинити якісь порушення режиму мені за роботою було ніколи, але в мене клята п'ятдесят восьма стаття обвинувачення, за якою 3-тя частина має пильно наглядати. Через те, хоч який дядя Вася незлостивий і добродушний, але служба є служба. Намагаючись зберегти на обличчі спокійний, байдужий вираз, я завжди в таких випадках нишком думав, чи не прийшов цього разу цей гладкий загальний улюбленець до мене з якоюсь капостю, а їх стільки вже було в моєму попередньому таборовому житті...

Але звичайно все бувало гаразд: дядя Вася клав на стіл запечатаного чотирма сургучевими печатями пакета з написом "Таємно" й хриплувато казав:

— Відправиш з першою ж поштою до штабу відділу.

Іноді дядя Вася при цьому злегка підморгує мені лівим оком, з чого видно, що він десь уже трохи хильнув. Напис на пакеті "Таємно" нічого особливого не означає — йдеться, очевидно, про боєпостачання або ще якісь матеріальні справи (у виняткових випадках дядя Вася пише "Цілком таємно" і посилає такий пакет спецкур'єром). Взагалі, в його конторі все — таємне, тільки сам він перестав бути таємним. Я вже заспокоївся: те, що дядя Вася звернувся до мене через "ти", — добра ознака. А якщо він до цього додає матюки, це свідчить про його розчуленість і навіть ніжність. Не дай Боже, дядя Вася почне "викати" й ні разу не пом'яне матері! Це означає: він має діяти за своїм службовим призначенням, і тоді начувайся й не забувай, що дядя Вася теж — із "лягавих" і під м'якою шерсткою в нього криються гострі пазурі.

Цього разу дядя Вася зайшов до канцелярії наприкінці робочого дня, коли тут, окрім мене, нікого не було.

— Тобі часом не треба прибиральниці? — спитав він по-діловому, хоч розподіл робочої сили зовсім не входив у його обов'язки.

— За штатом у канцелярії повинна бути одна одиниця — кур'єр-прибиральник чи прибиральниця, але на цьому місці вже є людина, — ухильно відповів я, не розуміючи, чого, власне, Шкатову треба від мене.

— Знаю. Але в мене є для тебе хороша дівка. Твоя землячка — українка. Візьми її! — наполягав чомусь дядя Вася, і я став уже нишком думати, чи не хоче цей начальник 3-ї частини впихнути в канцелярію свою людину — "стукачку", як кажуть таборовці: органи безпеки повинні скрізь усе бачити й усе чути.

— Одна тільки біда — вона глухоніма, а так дуже хороша роботяща дівка! — вихваляв далі свою протеже дядя Вася, і це ще більше насторожило мене. Не інакше як сексотку рекомендує і то спеціально

стежити за мною: бо, крім мене, тут працює тільки кур'єр Лапшин, засуджений на три роки за побутовий злочин, і він навряд чи може цікавити 3-тю частину. Усім відомо, що в Лапшина, поза бажанням щось попоїсти й десь стрельнути покурити, інших бажань нема.

— Треба, щоб начальник району дав наказ увільнити з кур'єрства Лапшина, хоч той добре справляється з своїми обов'язками... — промовив я, але дядя Вася спинив мене:

— Не треба увільняти Лапшина^ хай і Лапшин буде, й Настю візьмеш.

— Але ж то буде дві одиниці, — нерішуче зауважив я, та дядя Вася заспокоїв мене:

— З Абрамовим я поговорю, тільки ти дівку не кривдь. Хахлушка — во! — високо підняв він великого пальця й підморгнув мені.

Якби дяді Васі не було вже п'ятдесят, я міг би припустити, що в старого чекіста волос сивіє, а голова шаліє й він під покровом канцелярії надумав приховати свою таємну коханку, але ніхто не помічав у старого пікніка нахилу до зальотів та й подейкували, що безстрашний чекіст побоювався своєї опасистої жінки, котра не спустила б йому такого гріха.

Другого дня до канцелярії зайшов начальник райвідділу Абрамов і коротко сказав мені:

— Тут прийде від Шкатова одна зека, дівчина, — візьміть її до штату прибиральницею й проведіть у наказі.

Те, що Абрамов не пояснив мені, чому ми маємо, без особливих на те причин, збільшувати штат канцелярії, тільки підтвердило мої вчорашні припущення. Очевидно, й Абрамов розумів, для чого Шкатову потрібна в

канцелярії якась глухоніма дівчина, й не перечив таємним міркуванням начальника 3-ї частини, під яким, кінець кінцем, усі ми ходимо — зеки й вільнонаймані.

Перед обідньою перервою хтось несміливо прочинив двері й якусь хвилину вагався увійти.

— Увійдіть! — голосно сказав я, але ніхто не входив, хоч відчувалося, що за дверима стоять. Я встав з-за столу, швидко підійшов до дверей і широко відчинив їх.

Потупивши долу очі й тримаючись правицею за щоку, за дверима стояла дебела дівчина.

— Чого ж не входите? — спитав я невдоволено, але похопився: вона ж глухоніма. Те, що ця дівчина — протеже дяді Васі, я відчув одразу, та й з вигляду вона була типова українка: чорнява, з тонкими довгими бровами й лагідним виразом обличчя. Я показав їй на миґах — зайти, і вона обережно, навшпиньки вступила в канцелярію, озираючись навкруги, немовби сподівалась туг на кожному кроці поставлених на неї пасток. Повернувшись на своє місце за столом, я показав їй жестом сісти. Дівчина нерішуче присіла на краю стільця, склала руки на колінах і, крадькома глянувши на мене, опустила очі, покірна своїй долі, що відтепер ніби опинилась у моїх руках.

На клаптику паперу я стисло написав їй про обов'язки прибиральниці й подав прочитати. Дівчина стрепенулась, глянула на папір, на мене й захитала головою. Я не зрозумів її й тикнув пальцем у папір — читай. Але дівчина, сором'язлио усміхаючись, показала мені на миґах, що ні читати, ні писати вона не вміє.

Отакої! Неписьменна! І це тоді, коли на Україні вже майже цілком ліквідовано неписьменність. Загадкова дівчина почала мене інтригувати. Невже Шкатов пустився на такі примітивні хитрощі, що

підсунув наглядати за мною псевдоглухоніму й удавано неписьменну, сподіваючись, що я, розчулений земляцтвом і вродливою зовнішністю, попущу всяку обережність і "глухоніма" буде прислуховуватись до всіх моїх розмов з людьми, а в мою відсутність "неписьменна" нишпоритиме по всіх паперах на столі й у шухлядах, шукаючи потрібного 3-й частині матеріалу? Хоч такої примітивності й можна було сподіватися від простецького дяді Васі, але щось не в'язалось в зовнішності й поведінці дівчини з такою делікатною місією. Обличчя її не виявляло ні великого розуму, ні прихованої хитрості, але не було водночас і дурним чи йолопуватим — типова сільська дівчина, можна сказати, вже на виданні, народжена працювати в полі, доглядати худобу й поратись коло печі. Не сказати б, що вона визначалась особливою вродою, — просто гарна дівка, з більш-менш правильними рисами обличчя, хіба ще трохи задовгий рот і міцна будова тіла, що більше була б до лиця парубкові, а не дівчині. Туг знову виникало питання — чому вона з такими фізичними даними працює не на загальних роботах — копає землю для насипу, носить ноші з цеглою і цементом тощо? Тут явно не обійшлося без чиєїсь високої протекції такого цабе, як Василь Іванович Шкатов. Ні, таки, мабуть, це його очі й вуха, послані стежити за мною.

Хоч мені й не було з чимось критись, боятись, що якесь моє необережне слово буде занотоване й передане кому слід, та все ж почувати коло себе постійного таємного наглядача було бридко. Але що я міг вдіяти? Мені лишалось тільки, удаючи байдужого, жестами розтлумачити глухонімій, де стоїть мітла, відро, лежить ганчірка, й провести по кімнатах, в котрих треба підмітати й мити підлогу. Дівчина тямуще кивала головою. Так я завів її до кабінету начальника району Абрамова, показуючи, що тут треба сухою ганчіркою протирати письмовий стіл і все, що на ньому лежить.

Абрамов уже збирався йти, але, побачивши нас, похмуро спитав:

— Це та, що від Шкатова? Як її прізвище?

— Не знаю, вона глухоніма, спитаю в Шкатова, — відповів я, на що Абрамов многозначно мугикнув і пішов. Для мене не лишилося сумніву, що й Абрамов догадується про справжнє призначення глухонімої.

Отак Настя опинилась у штаті канцелярії й щодня приходила загодя, щоб до початку роботи в штабі району попідмітати й навести лад. Потім вона сідала в канцелярії біля стінки подалі від мене, складала на колінах руки й мовчки чекала моїх можливих дальших розпоряджень. Якщо хтось заходив до мене в якійсь справі, вона не виявляла найменшої цікавості й, навіть не глянувши, хто там прийшов, дивилась далі бездумним поглядом у вікно. "Невже така натренована, що й навзнаки не дає про своє підглядання?" — думав я, дивуючись, і коли-не-коли нишком зиркав на дівчину. Іноді мені здавалося, що я схоплював у Настиних очах якусь затамовану тугу, але вона враз відчувала мій погляд, повертала в мій бік голову й поспішно всміхалась. О, що то була за усмішка! Ні прихованого дівочого кокетування, ні привітності, лиш вираз покори й готовності виконати чергове моє розпорядження. То була спішно накинута маска усміху, за якою крились потаємні думки й почуття. Але про що вона думає й відкіля береться ця неперейдена туга в карих очах? Чи то мордує її совість, що погодилась на ганебне завдання дяді Васі, чи тужить за далеким селом, відкіля її хтозна за що забрали й невідомо, чи повернеться вона коли туди до своїх рідних? Це пантели-чило мене й ускладняло зробити якісь висновки.

Часом я пускався на нескладні хитрощі. Кликав, приміром, пальцем Настю до себе й наказував на миґах принести мені папку з паперами, що лежала на шафі. Коли Настя поверталась од мене, щоб виконати розпорядження, я голосно кричав їй: "Стій! Чекай!" Але вона не оберталась і приносила папку. Так симулювати глухоту міг би тільки бувалий у бувальцях уркач-рецидивіст, а не простодушна селянська дівчина.

Одного разу я зовсім похитнувся в своїх здогадах і не знав, що й думати.

Кур'єр Лапшин, з якого після приходу Насті жалилось осоружне прибирання штабних кімнат і лишилось тільки розносити по колонах усякі накази й інструкції, з чим він успішно справлявся наприкінці дня, мав тепер досить дозвілля. Чи то Лапшин і досі не міг ніяк наїстися після вимушеного тюремного постування, чи з природи був ненажера, тільки весь вільний час він шугав десь у пошуках додаткових їстівних ресурсів. Якось йому пощастило розжитись на худезного старого півня, кілька картоплин, що почали проростати, й щіпку солі. З цього добра Лапшин зварив у своєму задимленому казанку курячий суп. Своє вариво він обережно приніс до канцелярії з кавалком пайкового хліба та двома дерев'яними ложками й запропонував Насті поділити його трапезу. Не знаю, може, він і раніше пробував упадати коло неї, а це вже заходився, як кажуть, підбивати клинки, проте Настя досі мовби зовсім не помічала свого товариша в роботі. Не зрушила з місця вона й тепер, коли Лапшин приніс суп і сунув їй у руку ложку, запрошуючи жестами покуштувати його кулінарний витвір. Настя здивовано подивилась на ложку, на Лапшина, не розуміючи, чого той хоче від неї, а коли Лапшин показав своєю ложкою на казанок, вона нерішуче глянула в середину задимленої посудини.

І тут сталося щось незбагненне.

Настя скочила з місця, кинула щдливо ложку, схопилася долонями за щоки й дико заревіла. Я вперше почув її голос, що скидався більше на виття звіра, ніж на людський крик. З перекошеним від жаху обличчям Настя вискочила з канцелярії, і якусь хвилину з коридора чулося, віддаляючись, її страшне виття.

Нічого не розуміючи, я підійшов глянути в казанок. Картопля добре розварилася, перемішавшись з шматками курятини, на поверхні рідини подекуди плавали жовті плями жиру. Нічого особливого я не знайшов у Лап-шиновому супі, хіба що неприємно виглядала з рідини півняча лапа з скоцюрбленими кігтями, трохи схожа на мертву дитячу руку. Певна річ, ця лапа не викликала апетиту, але не могла ж вона спричинитись до такої бурхливої реакції в Насті. Відомо ж бо, як у в'язнів через

постійне недоїдання притуплюється почуття гидливості, і я певен, що Лапшин обгризе навіть шкірку на цій лапі. Лапшин аж рота роззявив, коли Настя вибігла з канцелярії:

— От дурепа! Що ж їй — фрикадельки з марципанами подавай, чи що? — і апетитно впорав сам увесь казанок.

Настя повернулась до канцелярії не скоро. Очі припухли від плачу, на обличчі такий сум і безнадійність, ніби вона повернулася з похорону найдорожчої в світі людини. Переступивши поріг, Настя стрепенулась і з острахом глянула, чи нема в кімнаті Лапшина з казанком, але той давно вже вийшов. Сіла на своє звичне місце під стінкою і глибоко зітхнула. Навіть не накинула на обличчя своєї маски-усмішки, хоч відчувала мій пит-ливий погляд, і з неприхованим розпачем дивилась крізь вікно в далечінь.

Ця дивна подія захитала мою підозру щодо особливої місії Насті в нашій канцелярії, а її дике виття, що довго відлунювало в моїй голові, змусило повірити в її глухоту — так виють, не можучи говорити, тільки німі. Але все ж таки — хто вона? За яку провину засуджена? Відкіля ця туга в очах, що прикривається штучною усмішкою? На це все не було відповіді. Я навіть не знав її прізвища, хоч треба було оформити Настю в наказі по району. Про це можна було дізнатися тільки в Шкатова, але йти в його засекречений відділок мені не хотілось і я поклав собі чекати слушної нагоди. Така нагода незабаром випала.

Одного дня я прийшов на вечірню роботу в штабі трохи раніше, щоб до приходу начальника Абрамова підготувати термінові папери на підпис. У кабінеті Абрамова Настя саме кінчала прибирати, і мені довелось почекати, поки вона протре ганчіркою письмовий стіл, щоб я міг покласти туди свої папери. Обов'язки прибиральниці Настя виконувала й раніш сумлінно, а оклигавши після тої події з Лапшиновим супом, бралася за них ще з більшим старанням, і навіть у її силуваній усмішці стало проглядати щось природне. Вона й тепер, закінчивши

прибирати на столі, всміхнулась мені й відступила до стінки. У цей час до кабінету зайшов дядя Вася Шкатов.

З блиску очей і доброго настрою я збагнув, що дядя Вася був трохи напідпитку. Він зайшов сюди, очевидно, до Абрамова, але, побачивши мене з Настею, спитав:

— Ну, як вона? Ти задоволений?

— Працює добре, шкода тільки, що глухоніма й через те її нікуди не можна послати, — відповів я, але дядя Вася нетерпляче ворухнув плечима.

— Так сталось у неї. Це не природжене...

— Мені треба провести її в наказі, а я не знаю ні її прізвища, ні статті.

— Прізвище її — Грицай, Анастасы Семенівна Грицай. А стаття... ^ Тут дядя Вася на мить загнувся й назвав мені номер такої статті, якого я ніколи не чув ні в тюрмі, ні в таборах.

— А який злочин передбачає ця стаття?

— Злочин? — перепитав дядя Вася й — аж дивно — ніби він трохи зніяковів. — Ти ж був на Україні тридцять третього року?

— Був. То що?

— А що було на Україні тридцять третього року?

Он куди гне дядя Вася! Хто ж не знає про той страшний рік! Але я був уже метикований і знав, що перед представниками органів безпеки називати деякі речі своїми іменами — небезпечно: це можуть розцінити

як наклеп на радянську дійсність чи контрреволюційну агітацію, і через те відповів ухильно:

— Подекуди були тоді, здається, продовольчі труднощі...

— "Труднощі"! — перекривив мене дядя Вася і раптом роздратовано випалив: — Голод був, твою мать, а не труднощі!

З того, що він матюкнув мене, я зрозумів: лихих намірів щодо мене дядя Вася не має, але все ж треба матися на обачності. А тим часом дядя Вася не вгамовувався. Чи то він сьогодні хильнув зайву чарку, що переважила його можливості нормально поводитись, чи, може, його дратувала моя явна нещирість, тоді як досі він ставився до мене добре: підписав, не вагаючись, мені цілодобову перепустку, і я не помічав, щоб за мною стежили його оперативники, коли я заходив до висілкової крамниці купити якийсь господарський дріб'язок. І тут дядя Вася сказав таке, що зовсім виходило за рамки добропорядності чекіста в розмові з в'язнем, до того ж засудженим за політичним обвинуваченням.

— А про людоїдство на Україні ти чув?

Я зовсім розгубився й був ні в тих ні в сих.

— Подейкували про таке, але я не вірив тим чуткам...

— "Не вірив"! — знову перекривив мене дядя Вася, зовсім уже роздратовуючись. — Корчиш із себе незайману цнотливу дівчинку! їли й трупи, і людей! Чого брехати?.. Попервах ми їх просто ковдли, але всіх же не перестріляєш — от і почали за цією статтею в табори їх пакувати...

— Значить, і Настя?.. _

— І Настя їла людське м'ясо... Я знаю и справу. Разом з божевільною матір'ю їла зварений труп свого однорічного брата. Це в неї з тих часів і глухота з німотою сталася...

Дядя Вася зітхнув.

— Всяке тоді було...

У цей час зайшов Абрамов, і я поспішив вийти, щоб не заважати начальству говорити між собою.

Настя сиділа вже в канцелярії на своєму місці. Уникаючи глянути їй в лице, я поспішив жестами спровадити її спати.

Мішане почуття якоїсь ніяковості, жалю й відрази сповнило мене всього, і я не міг бути зараз з Настею в одному приміщенні. Настя вийшла, та однаково каламуть тридцять третього року, що осіла була в пам'яті під впливом нових життєвих потрусів, знову спливла нагору.

На екрані пам'яті, як із притертої літами кінострічки, поставали призабуті вже кадри... Ось перед базаром районного міста стоїть дерев'яна арка, на якій угорі лопотить червоний ситець з білими літерами: "Ми вступили в першу фазу соціалізму", а долі під аркою лежать на землі трупи померлих з голоду... Ось жива алегорія голоду: на землі, спершись спиною об стіну кам'яного будинку великого міста, сидить спухла селянська молодиця з немовлям. Голова її безсило відкинулась назад, а з пазухи звисає схудла на шабатурку груда, до якої тягнеться й не може дотягтись немовля, що заходиться від плачу. Не може дотягтись, бо руки матері опустились, бо мати вже вмерла, й голодне дитинча марно шукає губами мертвого соска... Ось чорний прапорець над сільрадою — знак, що село вимерло з голоду... Ось трупи по хатах, яких нема вже кому ховати в селі, а над хатами дерева в рясному цвіту, і, як ніколи, виспівують, тьохкають солов'ї...

Невже Шкатов бачив це все на власні очі й так відчув трагедію мого народу, що взяв близько до серця долю одної з його нещасних дочок?.. І я ще раз подумав: мабуть, у кожної людини — хай на самісінькому споді душі — під намулом жорстокості нашого часу, всупереч упередженням, вимогам і обов'язкам, все ж таїться зерно людяності, що може прорости й дати цвіт...

Через кілька днів, коли я йшов до їдальні, зі мною випадково зустрівся дядя Вася. Цього разу він спинився біля мене абсолютно тверезий.

— Обідати йдеш? Добре!.. От що: я там сказав кухареві, щоб підгодовував Настю, а ти простеж за цим. Хороша ж дівка, дуже хороша! От тільки... — Дядя Вася розвів руками, але не доказав і швидко пішов од мене геть.